

2

ROČNÍK 16

22. září 2006

V ČÍSLE:

Začala největší investiční akce univerzity za poslední desetiletí • PřF pokračuje v úsilí o popularizaci přírodních věd • Velké vyprávění o malé expozici v Arcidiecézním muzeu Olomouc

Ve středu 20. 9. se na fakultách a dalších univerzitních pracovištích premiérově konal „Akademický den UP“. Při této příležitosti byly mj. výjimečně otevřeny rektorátní zahrady, kde k neformálnímu setkání při vratislavském pivu a „SKM klobásách“ hrála „malá senátní hudba“ – Country Express.

Více informací přineseme v příštím čísle.

-red-, foto -tj- ▶

Brzy se otevrou brány festivalu AFO!

Organizátoři festivalu *Academia film Olomouc 2006* prožívají tradiční čas „kvapiku“. Do zahájení 41. ročníku jednoho z nejstarších festivalů dokumentárních filmů ve střední Evropě zbývá zhruba týden. A co letos přehlídka nabízí? Kromě specialit v podobě nových dokumentárních filmů, populárně-vědeckých a vzdělávacích pořadů vyrobených v období minulých dvou let jsou to besedy, výstavy, soutěže i koncerty. Pokračování se mj. dočká oblíbený projekt *Natoč si své video*, připraven je i program pro nejmenší diváky *AFO dětem*.

Jednačtyřicátý ročník, tematicky zaměřený na *Osobnosti (v) dokumentu*, bude zahájen 1. 10. na olomouckém Horním náměstí. Kromě studentských kapel *Černý rybič* a *Double Chin* (16 hod.) začne již v dopoledních hodinách workshop *Natoč si své video* určený studentům středních a vysokých škol. Pod vedením režiséra P. Sadílka se účastníci tvůrčí dílny zapojí do tvorby krátkých snímků, tentokrát na téma *Každý je osobnost*. I tyto dokumenty pak budou soutěžit o hodnotné ceny, vítězný snímek najde první „uplatnění“ při slavnostním zakončení festivalu.

Pohotovost, umělecké citění i znalost místopisu studentů středních a vysokých škol se zájmem o fotografii prověří i další část programové nabídky festivalu *DigiFotoMaraton*. Na zapůjčený digitální fotoaparát se studenti budou snažit zachytit pět olomouckých objektů, a to na základě náhledu, který jim organizátoři poskytnou ve startovací listině. V časovém limitu jedné hodiny bude jejich úkolem poznat, najít, jedenkrát vyfotit určené místo a co nejrychleji se vrátit zpět na dané stanoviště. Nejsikovnější fotograf se taktéž dočká ocenění.

Programová nabídka mezinárodního festivalu je velmi atraktivní, letošní ročník bude především velkolepou přehlídkou osobností. V dokumentech se objeví např. osobnost skladatele B. Smetany, kardiologa J. Fabiána, zpěvák F. Mercuryho či zakladatele nábytkářského impéria Ikea I. Kamprada. Účast na festivalu přislíbili mj. teoretička a režisérka J. Hádková, režiséři K. Vlachová, J. Cisařovský a další. V rámci AFO zavítají do hanácké metropole také profesoři J. Grygar a V. Pačes.

Dokončení na str. 8

Zahranční studenti na UP v rekordním počtu

Univerzita Palackého dokázala přilákat zatím rekordní počet zahraničních studentů, kteří na nejstarší moravskou univerzitu zavítají díky programu mezinárodní studentské mobility Sokrates-Erasmus. Studovat svůj obor v angličtině – především historii, politologii, bohemistiku, právo či lékařství – jich přijela více než stovka. Studenti ze zemí celé Evropy, kteří díky výměnnému programu Sokrates-Erasmus absolvují na UP jedno či dvousemestrální výměnný studijní pobyt, přijíždějí do Olomouce již v průběhu minulého týdne; v pondělí 11. 9. byli oficiálně přivítáni v Auditoriu maximu Uměleckého centra UP.

Zimní semestr začínala sice až v pondělí 18. 9., ale již v týdnu od 11. do 15. 9. absolvovali zahraniční studenti tzv. Orientation week.

Ten pro ně připravila univerzitní Kancelář zahraničních styků ve spolupráci s českými studenty z Erasmus Students Network UP Olomouc (ESN UP), organizace, která se prací se zahraničními posluchači olomoucké univerzity zabývá. V rámci týdenního programu se studenti seznámili s univerzitou, katedrami, českými studenty i s Olomoucí, navštívili radnici či policejní stanici a také absolvovali první hodiny základního kurzu češtiny pro cizince.

Univerzita Palackého se i díky ESN UP dále zapojit do spolupráce se zahraničními studenty jejich české protějšky – jde o tzv. Buddy system. Český student, který má zájem o spolupráci, dostane ještě před příjezdem kontakt

Dokončení na str. 3

Ulmerfest vyvrcholil odhalením pamětní desky kultovního filmaře

Tak jako má Praha svého Kafku, má Olomouc svého Ulmera – první mezinárodní konferenci věnovanou životu a dílu filmového tvůrce Edgara Georga Ulmera (1904–1972), pozoruhodné osobnosti evropského a amerického „nehollywoodského“ filmu, kultovnímu autoru hororových snímků a zakladateli tohoto žánru, hostilo ve dnech 14.–17. 9. Umělecké centrum UP.

Hlavním organizátorem konference byl literární vědec B. Herzogenrath z Univerzity v Kolíně n. Rýnem, který před nedávnem učinil překvapivý objev, a sice, že E. G. Ulmer, pocházející z německy mluvící židovské rodiny, je olomouckým rodákem. Jeho rodný dům se nachází v Ressově ulici č. p. 1; právě tam byla v závěru konference slavnostně odhalena pamětní deska z dílny akademického sochaře B. Teplého. Události se zúčastnil také filmařova dcera A. Ulmer-Cipes a vnuk D. Puglisi.

Na konferenci *Ulmerfest: Discovering Edgar G. Ulmer – European/American Filmmaker* vystoupili mezi jinými jako zvláštní hosté také ředitelka *Národního centra*

pro židovský film S. Pucker Rivová, režisér oceňovaného dokumentárního filmu *Edgar G. Ulmer – The Man Off-Screen* M. Palm či S. Grisse-mann, autor doposud jediné monografie o Ulmerovi *Mann im Schatten: Der Filmmacher Edgar G. Ulmer*.

Partnery ojedinělé akce byly kromě Filozofické fakulty UP také Deutsche Forschungsgemeinschaft, Česko-německý fond budoucnosti, Židovské muzeum v Praze, Goethe-Institut v Praze, Universität Köln, statutární město Olomouc, Židovská obec v Olomouci, Detour productions, o. s., a Rakouské kulturní forum.

(Další informace viz <http://www.uni-koeln.de/phil-fak/englisch/berressem/herzogenrath/ulmer.>)

-red-, -rp-, foto -tj-

Významný úspěch olomouckého historika

■ Ve dnech 6.–8. 9. 2006 probíhal v Pardubicích IX. sjezd českých historiků. Tato největší konference historiků v českých zemích se konala opět po sedmi letech od posledního sjezdu v roce 1999 v Hradci Králové. V rámci závěrečného dne konference, který měl bilanční charakter, došlo také k předání prestižního ocenění pod názvem *Cena Josefa Pekaře*. Letos ji za nejlepší monografii v oboru historie získal člen olomoucké Katedry historie **Mgr. D. Papajik, Ph.D.**, za svou knihu *Páni ze Sovince. Dějiny rodu moravských sudích* (Praha 2005). Jeho více než 400stránková publikace mapuje často objevený způsobem vzestup a pád tohoto šlechtického rodu na pozadí vývoje šlechty v českých zemích.

Cenu mu na sjezdu v Pardubicích předala za Sdružení historiků České republiky doc. M. Ryantová a za Pekařovu společnost Českého ráje její předseda Mgr. K. Bílek. Ocenění v krátkém projevu vyzdvihl význam osobnosti J. Pekaře a jeho práci pro formování své vlastní badatelské dráhy.

Usnesení 87. zasedání Pléna ČR

■ Plénum České konference rektorů (ČKR) přijalo na svém 87. zasedání, které proběhlo ve dnech 7.–8. 9. 2006 na Vysoké škole ekonomické v Praze, následující usnesení:

ČKR oceňuje dialog mezi místopředsedou vlády, ministryní školství, mládeže a tělovýchovy a ČKR zahájený bezprostředně po jmenování vlády.

ČKR žádá Vládu ČR a Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR, aby bylo v rozpočtu na rok 2007 zajištěno efektivní fungování vysokých škol včetně financování dohodnutého nárůstu počtu studentů, schválených sociálních stipendií studentům, financování přípravy projektů evropských strukturálních fondů a řešení již vyhlášených programů výzkumu a vývoje.

ČKR se znepokojením sleduje ohrožení čerpání prostředků evropských strukturálních fondů pro období 2007–2013 způsobených zpožděním přípravy většiny operačních programů ze strany státní administrativy.

ČKR považuje za nezbytné připravit co nejdříve úpravy daňových zákonů tak, aby motivovaly soukromé subjekty ke spolupráci s vysokými školami a k investicím do vysokých škol v oblasti vzdělávání, výzkumu, vývoje a umělecké tvůrčí činnosti.

ČKR žádá, aby náklady řešení projektů evropských fondů byly pro vysoké školy osvobozeny od povinnosti platit DPH.

ČKR znovu upozorňuje, že složení Rady pro výzkum a vývoj by mělo více odrazet význam vysokých škol v oblasti výzkumu a vývoje a žádá o zvýšení počtu zástupců vysokých škol v Radě pro výzkum a vývoj.

-čkr-

Na myšlenku zřídít *Cenu Josefa Pekaře*, významného českého historika, přišel v roce 1992 Historický klub v Praze. Po některých organizačních problémech s celou záležitostí začala být cena od roku 2002 vypisována společně Sdružením historiků České republiky a Pekařovou společností Českého ráje. Jejím cílem je podpora a ocenění vědecké práce mladé historické generace do 35 let věku v oboru českých dějin. Oceněny mohou být publikované práce, jejichž minimální rozsah přesáhne 100 stran. Porota jmenovaná oběma zřizovateli ceny, se při rozhodování řídí originalitou práce, šíří její pramenné základny, metodickou náročností, stylistickou úrovní a významem monografie pro poznání českých dějin i pro rozvoj oboru historiografie. Při výběru oceněných prací se vždy zohledňují díla vydaná v posledních dvou letech.

PhDr. M. Viktorík, Katedra historie FF UP

Mezinárodní ichnotaxonomický workshop na Katedře geologie PŘF

■ Katedra geologie PŘF byla již potřetí spoluorganizátorem jedné z nejprestižnějších akcí v oboru paleoichnologie na světě – *Mezinárodního ichnotaxonomického workshopu*.

Letošní ročník Mezinárodního ichnotaxonomického workshopu se konal v termínu 4.–9. 9. 2006 postupně v Praze, Jevíčku, Brně a Olomouci. Hlavním organizátorem setkání byl náš přední paleoichnolog RNDr. R. Mikuláš, CSc., z Geologického ústavu AV. V přednáškové části, která se konala v prostorách Národního muzea v Praze, zaznělo mnoho podnětných příspěvků týkajících se např. problematiky stop dinosaurů a jejich hnízdních struktur (B. Sánchez-Hernández, A. G. Sennikov), velkou diskuzi vyvolal příspěvek R. G. Bromleyho a K. S. S. Nielsena „Kdy není fosilní stopa“ a dr. R. Mikuláše o problematice bodech ichnologie.

Workshop byl dále spojen se slavnostním pokřtěním publikace „Names for Trace Fossils: a uniform approach“ v renomovaném paleontologickém časopise

Dekret pro děkanku CMTF UP

■ V pracovním dekretu UP byl 14. 9. 2006 slavnostně předán jmenovací dekret děkance Cyrilometodějské teologické fakulty UP RNDr. I. G. Vlkové, Th.D. Dosaďadní proděkanku CMTF pro studijní a pedagogické záležitosti uvedl do úřadu rektor UP prof. L. Dvořák, CSc., slavnostního aktu se zúčastnil také arcibiskup olomoucký a metropolita moravský Mons. J. Graubner, jenž je současně Velkým kancléřem CMTF (na snímku s novou děkankou), dále předseda Akademického senátu CMTF Mgr. P. Černuška, Ph.D., předchůdce nové děkanky doc. P. Chalupa, Th.D., a další významní představitelé UP.

RNDr. G. I. Vlková povede fakultu další čtyři roky; její funkční období potrvá přesně do 13. 9. 2010.

-red-, foto -tj-

Lethaia, která byla výsledkem loňského workshopu a s přípravou mezinárodně závazného katalogu ichnofosilií v tzv. *Treatis on Palaeontology*.

▲ *Paleodictyon (Glenodictyum) praedicum*, křída, lokalita Štýty

Nedílnou součástí každého workshopu je exkurze; tentokrát směřovaly kroky ichnologů do povrchových dolů v Bilině. Mimoto se účastníci seznámili s kolekcemi fosilních stop uložených v Národním muzeu (sbírka zakladatele Národního muzea K. M. Sternberga), v prostorách České geologické služby, Moravského zemského muzea a Muzea araukaritů v Lounech.

A proč pravidelně navštěvují nejvýznamnější odborníci oboru právě Olomouc?

Díky tradici paleoichnologického výzkumu a mezinárodně uznávaným výsledkům, které jsou doložitelné i tzv. impaktovanými publikacemi pracovníků katedry. V prostorách Katedry geologie je deponována jedna z největších sbírek fosilních stop na území České republiky čítající přes 870 sbírkových předmětů. Mezi nimi i nejvýznamnější typový materiál fosilních stop. I když kolekce díky nevhodnému uložení značně utrpěla při povodni v roce 1997, přesto představuje důležitý srovnávací materiál a zdroj informací nejen o životě, který se na území Moravy rozvíjel v období spodního karbonu před cca 359–326 miliony lety.

Obor paleoichnologie stojí na pomezí paleontologie a sedimentologie a zabývá se studiem fosilních stop – tedy projevů činnosti vymřelých organismů, které se dochovaly ve fosilním záznamu. Katedra geologie byla vůbec mezi prvními odbornými pracovišti u nás, která se problematikou fosilních stop (též ichnofosilií) začala zabývat a rozvíjet obor na mezinárodní úrovni. Mezi významné představitelé patří předčasně zesnulý doc. I. Pek, CSc., a dlouholetý vedoucí katedry prof. J. Zapletal, CSc., kteří jako první systematicky zpracovali fosilní stopy ve spodním karbonu Nizkého Jeseníku a Drahanšské vrchoviny. Jejich pokračovatelem je autor tohoto příspěvku.

Mgr. T. Lehotský, Katedra geologie PŘF UP

Olomoucké Eurocentrum bude v Knihovně UP

V prostorách Knihovny UP bude 26. 9. 2006 otevřeno pro veřejnost Eurocentrum Olomouc.

Slavnostní otevření se uskuteční dne 25. 9. 2006 v 11 hod. v prostorách Informačního centra UP

za účasti prvního náměstka hejtmana Olomouckého kraje P. Horáka a rektora Univerzity Palackého prof. L. Dvořáka, zástupců Parlamentu ČR, jednotlivých rezortů, členských států Evropské unie a dalších významných hostů.

Eurocentrum je informační místo, na které se občané mohou obracet se svými dotazy týkajícími se Evropské unie. Poskytuje informace o EU pro širokou i odbornou veřejnost, nabízí velkou škálu informačních materiálů a celou řadu dalších doplňkových služeb pro zájemce o hlubší poznání Evropské unie a aspektů členství České republiky v EU. Cílem *Eurocentra* je podporovat informovanost české veřejnosti a podněcovat zájem a veřejnou debatu o tématech Evropské unie. Projekt zřizování regionálních *Eurocenter* uskutečňuje Odbor pro informování o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR.

Euroskop.cz
Eurofon
800 200 200
Eurocentra

Začala největší investiční akce univerzity za poslední desetiletí

■ Položením základního kamene byla 12. 9. slavnostně zahájena stavba nového objektu Přírodovědecké fakulty UP. Ten zhruba během dvou let vyroste v části zvané Envelopa na třídě 17. listopadu. O výstavbě Přírodovědecké fakulty v této lokalitě se hovořilo už před čtyřiceti lety. Potom ale nebyly peníze, vzpomněl v krátkém komentáři před slavnostním aktem rektor UP prof. L. Dvořák. Stavba šestipodlažního železobetonového skeletu s celkovým finančním rozpočtem asi 850 mil. korun je největší investicí Univerzity Palackého za poslední desetiletí. Jak dále rektor UP uvedl, srovnatelná je pouze s výstavbou Teoretických ústavů LF UP, uskutečněnou v padesátých letech minulého století.

Velké části z třítisícového počtu studentů a zhruba dvěma stům pedagogů a vědeckých pracovníků fakulty se konečně již brzy naskytne možnost studovat, přednášet či vědecky pracovat v nové, moderně vybavené budově. Podle aktuálních sdělení by se tak mělo stát již v zimním semestru akademického roku 2008/2009. Do té doby by měl nový moderní areál absorbovat fakultní pracoviště zaměřená na matematiku, informatiku, fyziku, chemii a vědy o Zemi, jež jsou doposud rozmístěna v různých částech Olomouce. Slibují, že projekt dokončíme v prvotřídní kvalitě a termínu, řekl za dodavatele stavby Ing. V. Daněk, předseda Správní rady TCHAS.

Jak pro Žurnál UP již dříve uvedl Ing. J. Jirka, kvestor UP, vítězem veřejného výběrového řízení na dodavatele stavby se stalo sdružení firem Hochtief – VSB a TCHAS. Obvykle jsou tyto firmy na trhu konkurenty, jak ale doplnil Ing. T. Bílek, předseda představenstva a generální ředitel Hochtief – VSB, uskutečnění této specifické zakázky má pro obě stavební firmy význam nejen

obchodní, ale i marketingový: *Usoudili jsme, že není třeba soutěžit, ale spojit se.*

Příprava stavby, jež by měla konečně vyřešit dlouholetý problém spojený s organizačními komplikacemi i neefektivním zvyšováním nákladů na běžný provoz Přírodovědecké fakulty, byla zahájena pracemi na přeložkách síti již 4. 9. 2006. Stavba objektu bude financována převážně ze zdrojů státního rozpočtu, přesněji z účelové dotace zahrnuté v Programu reprodukce majetku veřejných vysokých škol, sdělil k finančnímu krytí Ing. J. Jirka a dodal: *Nyní se zpracovávají jednotlivé části prováděcí dokumentace a technický dozor investora – firma PIIS Pardubice – prověřuje jednotlivé položky rozpočtu zejména v těch případech, které nebyly zahrnuty do zadávací dokumentace pro výběrové řízení. Jde o práce, které se budou postupně projektovat v závislosti na postupu prací, zejména vybavení laboratoří a vestavený interiér. Vzhledem k tomu, že nabídková cena vítězného uchazeče byla cca 748 mil. Kč, nejsme v této fázi schopni ještě přesně stanovit, zda bude konečná cena zakázky vyšší než potvrzený objem financí.*

Koncentrace vědecko-výzkumných a pedagogických kapacit podle odborných, ale i logických souvislostí do několika integrovaných územních celků se základními charakteristikami univerzitních kampusů je jedním z rozvojových cílů Univerzity Palackého. V této návaznosti se tak pracoviště přírodovědných oborů studovaných na olomoucké univerzitě zhruba za dva roky shromáždí do dvou středisek – tím druhým zůstane areál Olomoucké-Holice, v jehož dobudovaném Biologickém centru by měla zůstat všechna biologická pracoviště a na ně navazující pracoviště biochemie a biofyziky.

M. Hronová

Stručně

Zdravotní sestry a porodní asistentky se 5.–6. 9. věnovaly tématům, jako je důstojnost pacienta, humanita v péči o člověka či xenofobie v ošetrovatelství, a to v rámci **Mezinárodní konference ošetrovatelství a porodní asistence**, kterou pořádala Fakultní nemocnice Olomouc, Lékařská fakulta UP, Vojenská nemocnice Olomouc, Střední a vyšší zdravotnická škola v Olomouci a Jesseniova lékařská fakulta Univerzity Komenského ve slovenském Martině. Do olomouckého Domu armády se sjelo téměř dvě stě padesát účastníků z celé České republiky, ale i ze Slovenska, Německa, Turecka, Anglie a dalších států Evropy.

Katedra psychologie FF UP a ČMPS připravily na 7.–9. 9. **Mezinárodní psychologickou konferenci**, která se uskutečnila v Uměleckém centru UP. Mezi účastníky patřil také předseda Rady Českomoravské psychologické společnosti PhDr. J. Šturma (uprostřed).

V prostorách Teoretických ústavů LF UP se 8. 9. sešli **přední onkologové a urologové z českých fakultních nemocnic** na společné konferenci věnované tématu nádorového onemocnění prostaty. Na akci, kterou pořádala Fakultní nemocnice Olomouc, mj. představila Česká onkologická společnost poprvé novou koncepci klinických onkologických center, v nichž by měli významnou úlohu zastávat i urologové.

K zahájení akademického roku 2006/2007 na Filozofické fakultě UP a u příležitosti mezinárodní germanistické konference **medievistů** se v Kapli Božího těla UC UP 14. 9. uskutečnil **slavnostní koncert**.

Do Olomouce se ve dnech 14.–15. 9. sjeli účastníci konference na téma **Public relations českých a slovenských univerzit**, kterou uspořádali olomoučtí členové sdružení CASPRIO. Jedním z hostů byl i ředitel Českého rozhlasu Olomouc Mgr. P. Hekela.

-red-, foto -tj-

Olomoucké dny aplikované matematiky 2006 (ODAM)

■ V prvním zářijovém týdnu proběhl další ročník konference O DAM 2006. Tento sudý ročník byl věnován stochastickému modelování.

Úvodní přednášku s názvem *Poznámky k uplatnění některých metod z oblasti „data mining“* měl zvaný řečník prof. Z. Půlpán, CSc., z Katedry matematiky Univerzity Hradec Králové.

Konference zaznamenala velkou účast, když nejvíce příspěvků přednesli doktorandi.

Mimořádně potěšující byla účast kolegů ze Slovenska z Ústavu merania SAV, Matematického ústavu SAV a z Univerzity Komenského Bratislava.

ODAM 2006 plynule navázal na letní školu DATA-STAT 2006 konanou v Kozově u Bouzova, pořádanou Masarykovou univerzitou Brno. Obě konference tak umožnily účastníkům lépe poznat Olomoucko.

O velmi zdařilý průběh konference O DAM se zasloužili doktorandi Katedry matematické analýzy a aplikací matematiky PíF UP, kde zejména Mgr. J. Marek byl spi-

ritus rector. Jeho vtipný referát, glosy a péče i o mate-riální zabezpečení konference byly vzorem.

Celkem zaznělo 23 hodnotných příspěvků. Jejich tematické zaměření ukázalo velmi široký záběr aplikace stochastických modelů a bylo možno vysledovat oblasti, které zajímají více pracovišť současně.

Prof. L. Kubáček, DrSc., Dr. h.c.,
foto Mgr. J. Vrbková, KMAaAM PíF UP

Zahranční studenti...

Dokončení ze str. 1

na zahraničního studenta, společně si pak dopisují a hned po příjezdu se kontaktují. Čeští studenti z ESN pomáhají zahraničním kolegům v organizačních a administrativních záležitostech – jsou v kontaktu s cizineckou policií, pomáhají vyřdit identifikační kartu, vyzývají MHD, vysvětlují fungování menzy, knihovny atd. *Naším cílem je, aby se zahraniční studenti různě „proplekli“ s českými a aby tak poznali naše myšlení, kulturu, zkrátka aby se tady cítili příjemně,* shrnula M. Lebedová, která má organizaci ESN UP Olomouc na starosti.

-rp-, foto -tj-

Děkan Lékařské fakulty UP vypisuje

**výběrové řízení
na obsazení místa
přednosta Ústavu fyziologie.**

Nástup do funkce **od 1. 1. 2007.**

Kvalifikační požadavky: VŠ vzdělání v oboru všeobecného lékařství; specializace v oboru v souladu se zákonem č. 95/2004 Sb. v platném znění; vědeckopedagogický titul profesor nebo docent; minimálně 10 let odborné praxe; předpoklady dle zákona č. 451/1991 Sb. v platném znění; zdravotní způsobilost a bezúhonnost dle zákona č. 95/2004 Sb. v platném znění; osobnostní a profesionální předpoklady pro řízení odborného a vědeckého týmu pracoviště, vč. manažerských dovedností; aktivní znalost jednoho světového jazyka; znalost práce na PC.

K vlastnoručně podepsané přihlášce je třeba doložit vyplněný osobní dotazník, fotokopie dokladů o dosažené kvalifikaci, fotokopie licence ČLK pro vedoucího lékaře – primáře, profesní životopis s uvedením přehledu o vědecké a publikační činnosti, osvědčení a čestné prohlášení dle zákona č. 451/1991 Sb. v platném znění, výpis z rejstříku trestů ne starší tři měsíců, písemný návrh koncepce vývoje pracoviště.

Přihlášky, doložené osobním dotazníkem, životopisem, fotokopii dokladů o kvalifikaci a přehledem vědecké a publikační činnosti, zašlete **do 27. 10. 2006** na Děkanát LF UP, personální referát, Tř. Svobody 8, 771 26 Olomouc.

Děkan Lékařské fakulty UP vypisuje

výběrové řízení

na obsazení míst:

- dvou odborných asistentů nebo asistentů Radiologické kliniky s částečným úvazkem 0,40;
- odborného asistenta nebo asistenta Ústavu farmakologie s částečným úvazkem 0,45;
- odborného asistenta nebo asistenta Ústavu normální anatomie s plným úvazkem;
- dvou odborných asistentů nebo asistentů Neurologické kliniky s částečným úvazkem 0,50;
- odborného asistenta nebo asistenta Ústavu patologické fyziologie s plným úvazkem;
- odborného asistenta nebo asistenta I. interní kliniky s úvazkem 0,10.

Kvalifikační požadavky: VŠ vzdělání v oboru, předpoklady pro pedagogickou a vědeckou a publikační činnost, znalost světového jazyka, morální bezúhonnost. Nástup dohodou.

- dvou odborných asistentů nebo asistentů Kliniky zubního lékařství s částečným úvazkem 0,20.

Kvalifikační požadavky: VŠ v oboru, pedagogické schopnosti, předpoklady pro vědeckou a publikační činnost, znalost anglického jazyka, práce s osobním počítačem, morální bezúhonnost,

- jednoho odborného asistenta Ústavu teorie a praxe ošetrovatelství pro výuku pediatrického ošetrovatelství s úvazkem 1,00.

Kvalifikační požadavky: magisterské vzdělání v oboru ošetrovatelství, specializace v oboru pediatrické ošetrovatelství, sesterskou a pedagogickou praxi v oboru, předpoklady pro rozvoj pedagogické, vědecké, publikační a tvůrčí aktivity.

- jednoho lektora pro koordinaci ošetrovatelských praxí s částečným úvazkem 0,50; kvalifikační požadavky: minim. bakalářské vzdělání v oboru ošetrovatelství, absolvovaný kurz pro mentory klinických ošetrovatelských praxí, sesterská specializace vítána, praxi v oboru, jazykové znalosti, organizační a komunikační dovednosti,

Přihlášky, doložené osobním dotazníkem, životopisem, fotokopii dokladů o kvalifikaci a přehledem vědecké a publikační činnosti, zašlete **do 27. 10. 2006** na Děkanát LF UP, personální referát, Tř. Svobody 8, 771 26 Olomouc.

První rok studia Erasmus-Mundus v APA končí

Není to tak dlouho, co v Žurnále proběhla zpráva o zahájení studii Erasmus-Mundus v oboru Aplikované pohybové aktivity na FTK UP. Po ukončení převážně teoretických studií na Univerzitě v Leuven studenti přijeli do Olomouce na začátku ledna. Konkrétně se jednalo o studenty z Brazílie, Pakistánu, Thajska, Austrálie, Belgie, Řecka a pochopitelně i z domácí FTK UP.

Jejich studium bylo zahájeno „šokem“, tj. zimním integrovaným kursem, kde kromě aklimatizace na nezvyklé prostředí (někteří z nich viděli poprvé v životě sníh) zvládli i četné dovednosti lyžařské včetně obsluhy monolyže a základy výuky dětí se zrakovým a sluchovým postižením. V semestru pak byli orientováni především na získání praktických pohybových dovedností (např. v atletice, plavání, basketbale na vozíku, sledge-hokeji či bocce), mohli získat i různé sportovní licence pro práci s osobami s postižením. Podíleli se jako dobrovolníci na vzdělávacím programu paralympijského dne pro školu na Heyrovského ul. či na regionálních hrách Speciální olympiády v Zábřehu a v Olomouci.

Hlavním cílem studia v letním semestru však bylo dokončit své magisterské projekty a obhájit je. Sku-

pina prvních pěti studentů prezentovala své práce při veřejných obhajobách dne 16. 6. 2006 (bohužel, bez účasti „veřejnosti“ z vlastní fakulty), další následovali v prázdninových termínech. Podstatně však je, že jedním z pravidel obhajoby je uplatnit texty v recenzovaných časopisech, což se také plní. Studenti byli podpořeni svými vedoucími (RNDr. A. Jakubec, Ph.D., Mgr. M. Kudláček, Ph.D., prof. H. Válková), v průběhu studia pak i velmi dobrým administrativním zázemím (Mgr. Z. Hanelová). Závěrečné práce by však nemohly vzniknout bez podmínek pro daná šetření či měření. Ty byly výborně připraveny v mateřské škole speciální na Blanické ul.

a v mateřské škole pro děti se sluchovým postižením na tř. Kosmonautů.

Obhájením projektů skončil celý studijní program, tím i pobyt v Olomouci, ČR a pro mnohé i v Evropě. Jak studenti potvrdili při společném slavnostním uzavření studia a předání dílčích dokumentů o studiu, pobyt v Olomouci a na Univerzitě Palackého považují za významnou a nezapomenutelnou součást jejich životního vývoje.

-hv-, foto archiv FTK

▲ Skupina, která ukončila studia Erasmus-Mundus, APA

Akce Britského centra Knihovny UP v říjnu a listopadu

There's Something about One to One Teaching

Ve čtvrtek 12. 10. v 15.00 pořádáme praktický workshop založený na nové učebnici *Business One-to-One* vydané nakladatelstvem Oxford University Press, který povede G. Davies, lektor PRAGUE SCHOOLS, s. r. o. (Vstup volný, předchozí rezervace nutná.)

Semináře PET Skills

V letošním roce pořádáme dva semináře PET Skills pro učitele připravující studenty na zkoušky PET. **V sobotu 21. 10. bude PET Reading & Writing a v sobotu 4. 11. PET Listening & Speaking.** Semináře budou trvat od 9 do 12.30 hod., povede je **PhDr. S. Pazderová**, examinatorka Cambridgeských zkoušek. (Vstup volný, předchozí rezervace nutná.)

Drama Games for Teaching English

V úterý 24. 10. od 15 do 17 hod. pořádáme ve spolupráci s nakladatelstvem Oxford University Press **workshop pro učitele základních škol**, který povede **D. Fisher**, ředitel **The Bear Educational Theatre v Praze.** (Vstup volný, předchozí rezervace nutná.)

Zaostřeno na Severní Irsko

Britská rada v letošním roce v rámci projektu DIVERSITY IDENTITY DIALOGUE navazuje na úspěšné programy „Představujeme Skotsko“ a „To je Wales“ a přináší celou řadu nejrůznějších akcí, které se zaměřují na Severní Irsko. V Britském centru KUP je možné zhlédnout výstavku knih severoirských autorů, výstavku amatérských fotografií ze Severního Irska nebo navštívit akce *Jiný úhel pohledu* či *Ikonografie Belfastu v období po konfliktu*.

Dále byla rozšířena nabídka specializovaných souborů krásné literatury o literaturu Severního Irska; nabídka filmů byla rozšířena o 140 nových filmů na DVD (filmy pro dospělé i děti + filmy dokumentární).

Projekt Quick Reads

Knihovna Britského centra Knihovny UP nabízí v rámci projektu *Quick Reads* 12 sad krátkých románů od populárních britských autorů. Knihy jsou vhodné pro studenty angličtiny zejména na středních nebo jazykových školách. Každá sada obsahuje pět kusů a lze ji půjčovat pouze jako jeden celek. Cílem projektu není pouhá propagace britských autorů, ale především šíření četby pro radost a rozvíjení jazykových dovedností prostřednictvím četby a debatování nad knihami.

Přednáška Literatura Severního Irska Dr. P. Shirlowa z Univerzity v Ulsteru se koná ve středu 11. 10. v 17 hod.

Seminář Mgr. M. Čaikové se koná ve čtvrtek 16. 11. v 15 hod.

Knihovna UP – Britské centrum, Křížkovského 14, 771 11 Olomouc, tel.: 585 631 874, bc@upol.cz, www.bc.upol.cz.

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

Filozofická fakulta UP prochází dlouho očekávanou rekonstrukcí. Na to, co konkrétně se rekonstruuje, kdy budou stavební a s nimi související práce ukončeny a z jakých zdrojů bude rekonstrukce hrazena, jsme se zeptali Ing. V. Grena, vedoucího provozně-technického odboru RUP.

Probíhající rekonstrukce objektu FF UP, Křížkovského 10 zahrnuje provedení půdní vestavby včetně výměny střešní krytiny a částí krovu. Dále bude vybudováno požární únikové schodiště do průchodu mezi objekty Křížkovského 10 a 12 a přístaveny dva osobní výtahy ve dvorním traktu. Současně bude probíhat postupná výměna oken. V půdním prostoru budou vybudovány nové výukové prostory (seminárky, kanceláře a zázemí) o celkové užitkové ploše cca 1 650 m².

Stavební práce provádí firma OHL ŽS Brno, a. s., divize Stavitelství Olomouc, s termínem dokončení 30. 6. 2007. Smlouva o dílo je uzavřena na částku 56 165 tis. Kč, z čehož je ze státního rozpočtu (dotace MŠMT) hrazeno 42 666 tis. Kč, zbytek bude hrazen z prostředků UP.

Připravila -map-, foto -tj-

Přírodovědecká fakulta UP pokračuje v úsilí o popularizaci přírodních věd

Počátkem roku 2006 vyhlásilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR druhou fázi Národního programu pro podporu výzkumu a vývoje (NPV II). Univerzita Palackého přihlásila do tohoto programu řadu projektů. Na základě hodnocení pracovních komor bylo v souladu s jejich doporučením rozhodnuto o finanční podpoře více než 120 projektů, mezi nimi i pěti projektům, které přeložila pracoviště UP.

Mezi úspěšné projekty UP se řadí i dva projekty, které v průřezovém programu *Lidské zdroje* získaly celkem téměř 40 mil. Kč. Oba jsou zaměřeny na propagaci a popularizaci přírodních věd mezi širší veřejností a středoškolskou mládeží zvláště.

MedVěd

Prvním z nich je projekt s názvem *Mediální zdůraznění potřeb vědy a perspektiv studia exaktních oborů*, který získal finanční podporu ve výši 4 726 tis. Kč. Jeho hlavní řešitel, **prof. J. Ševčík, Ph.D., děkan Přírodovědecké fakulty UP**, k cílům a očekávaným výstupům projektu pro Žurnál UP uvedl:

Přírodovědecká fakulta se již před několika roky rozhodla čelit nepříznivému trendu snižujícího se zájmu o exaktní obory. Tento trend se dá vysledovat jak u široké veřejnosti, tak u žáků základních a středních škol, našich potenciálních studentů. Léta po roce 1989 znamenala příklon společnosti k humanitním oborům, právním a ekonomickým vědám či manažerskému studiu. Společenská prestiž těchto oborů několikanásobně vzrostla a rodiče vidí uplatnění svých dětí právě v nich. Nízký počet kvalitních studentů a pracovníků v oborech exaktních věd nás vedl k tomu, že jsme aktivně vstoupili do procesu vzdělávání na nižších stupních škol a snažíme se děti a studenty přesvědčit, že věda může být zajímavá, pestrá a perspektivní pro budoucí povolání, navíc s dobrým finančním zajištěním.

Nedostatek kvalitních vědců a výzkumníků začal trápit také stát a rovněž EU, a proto se objevily dotační tituly, které se snaží napomoci zvrácení tohoto nepříznivého trendu. Projekt „Mediální zdůraznění potřeb vědy a perspektiv studia exaktních oborů“ (zkráceně MedVěd) navazuje na aktivity Přírodovědecké fakulty z minulých let – popularizace a medializace jednotlivých oborů a úspěchů našich pracovišť, akce pro děti a studenty apod.

Projekt je rozložen na dva a půl roku a jeho cílem je vydání „manuálu“ pro přírodovědecké fakulty, technické vysoké školy a vědecká pracoviště, který má být návodem, jak komunikovat s veřejností o tak složitých věcech, jako jsou vědecká bádání a výzkum, a jak dlouhodobě popularizovat svoji činnost.

Projekt si klade za cíl zjistit úroveň a intenzitu mediálních sdělení o přírodních vědách, monitorovat současný stav povědomí žáků základních a středních škol o přírodních vědách a jejich motivace pro vysokoškolské studium. V další fázi se počítá s přípravou široké škály školních i mimoškolních aktivit v oblasti přírodních věd a jejich medializaci díky zapojení spolupracujících médií. Po dvou letech se znovu prověří, zda se zvyšuje povědomí žáků o přírodních vědách, zda se daří měnit motivaci studentů pro studium přírodních věd a jaká je intenzita a úroveň mediálních sdělení o přírodních vědách.

Originalita řešení projektu spočívá v aktivní spolupráci a propojení pracovišť přírodovědného zaměření, základních a středních škol, zájmových dobrovolných organizací, expertů z oblastí sociologie a médií za účelem systematické a dlouhodobé medializace a popularizace vědy a výzkumu.

Národní program výzkumu II

Národní program výzkumu je soubor programů schvalovaných vládou, který realizuje podstatnou část Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky

Jeho cílem je prostřednictvím souboru čtyř tematických programů a tří průřezových programů realizovat v letech 2006 až 2011 priority Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky na období 2004 až 2008 (NPVaV) s celkovými výdaji nejméně 9 196 mil. Kč za celou dobu trvání NPV II (z toho ze státního rozpočtu v objemu 7 335 mil. Kč).

STM-Morava

Společný projekt pracovníků Přírodovědecké a Pedagogické fakulty UP nazvaný Výzkum nových metod soutěží tvořivosti mládeže zaměřených na motivaci pro vědeckou výzkumnou činnost v oblasti přírodních věd, obzvláště v oborech matematických, fyzikálních a chemických byl v rámci NPV II podán pod akronymem STM-Morava a úspěšně prošel výběrovými koly až ke zdárnému konci.

Jeho charakteristiku pro Žurnál UP připravil jeho hlavní řešitel **RNDr. L. Kvítek, CSc., odborný asistent Katedry fyzikální chemie PíF UP:**

Pro příští období dva a půl roku (projekt bude realizován v období 1. 7. 2006 až 31. 12. 2008 s finanční dotací cca 30 mil. Kč) se řešitelský kolektiv bude zabývat výzkumem a vývojem nových metod realizace soutěží tvořivosti mládeže všech věkových kategorií s cílem nalézt neoptimálnější metody motivace mládeže k výzkumné a vývojové práci nejen po období jejich přípravy na budoucí povolání, ale i při následné volbě svého povolání po ukončení této profesní přípravy.

Dva a půl roku je určitě velmi krátká doba pro skutečnou realizaci tak obtížného cíle. Skutečné výsledky takovéto činnosti se mají zjistit až po mnoha letech od chvíle, kdy se mladý člověk seznámí, případně i vyzkouší na vlastní kůži, co vlastně výzkumná a vývojová práce obnáší, tedy od chvíle než pozná to pravé „dobrodružství poznání“. Přes toto časové omezení však řešitelský kolektiv plánuje realizovat své rozsáhlé výzkumné plány rozdělené do deseti „podúkolů“, zaměřených na realizaci pestré řady činností, rozvíjejících schopnosti budoucích výzkumníků tak, aby ztratili respekt před tím, čemu se říká výzkum a vývoj, a naopak, aby byli pozitivně motivováni pro vlastní účast při realizaci výzkumných a vývojových projektů v praxi.

Jaké jsou však vlastní navrhované nové soutěžní metody? Nutno zde říci, že řešitelský kolektiv samozřejmě vycházel povětšinou z metod již praxí ověřených a zaměřil se zejména na jejich zefektivnění a rozšíření rámce působnosti do oblasti vévodící dnešní vědě a výzkumu, tedy do oblasti spolupráce mezi jednotlivými přírodovědnými obory. A tak jedním z důležitých cílů se stala i snaha ukázat na nenarušitelná propojení mezi těmito obory, koneckonců v sou-

ladu i s koncepcí mezioborové výuky prosazující se v současnosti ve výukových programech základních a středních škol. Ovšem mezi navrhovanými deseti základními podtématy lze najít i skutečné novinky v oblasti vědomostních soutěží realizovaných na školách, jako příklad může posloužit hned první „podúkol“ zaměřený na vývoj přírodovědných soutěží ve formě školních projektů modelujících základní činnosti realizované při skutečném výzkumu.

Podobnou novinku představuje další z „podúkolů“, zaměřující se na využití moderních komunikačních technologií při realizaci soutěží a využívající tak pro podporu přírodních věd zejména počítačové technologie a internet, tedy mezi mládeží velmi populární technologie. Ani soutěž typu „Mladý vynálezce“ či „Přírodovědný turnaj měst“ zatím naše školy asi neznají a proto doufáme, že pomohou přinést do oblasti propagace přírodních věd mezi mládeží skutečně nové, a hlavně pozitivní impulzy. Koneckonců ani zmiňované nové úpravy již existujících typů soutěží – např. rozšíření matematicky zaměřeného „Klokana“ do dalších přírodovědných oborů, či realizace SOČ na nové platformě spolupráce středních škol s vysokými slibují skutečně nové podněty do oblasti, zatím spíše skomírající na standardních vědomostních soutěžích, vyhrazených pouze nejtalentovanějším a nezapálenějším žákům.

Za podpory projektu NPV II STM – Morava pořádají fakulty Přírodovědecká a Pedagogická UP a olomoucká pobočka Jednoty českých matematiků a fyziků „nultý“ ročník Běhu s Klokánem. Akce včetně prezentace je naplánována na 30. 9. 2006 u budovy PíF UP.

Další úspěšné projekty UP přijaté do Národního programu výzkumu II s počátkem řešení od 1. 7. 2006

Průřezový program Sociálně-ekonomický rozvoj ČR

- **Česká republika v Evropské unii: Postavení a prosazování národních zájmů** (1 383 tis. Kč)
- **Modernizace postupů veřejné politiky a správy v České republice a v zemích Evropské unie** (1 410 tis. Kč)

Průřezový program Zdravý a kvalitní život

- **Optimalizace zemědělské a říční krajiny v ČR s důrazem na rozvoj biodiverzity** (6 113 tis. Kč)

UP jako spoluřešitel:

Průřezový program Zdravý a kvalitní život

- **Kompletní analýza chromatinové struktury genomu pro diagnostiku a terapii rakoviny** (4 680 tis. Kč; první řešitel Univerzita Karlova v Praze, Apronex, s. r. o., Central European Biosystems, s. r. o., Univerzita Palackého v Olomouci, Ústav molekulární genetiky AVČR)

Cíle průřezového programu Lidské zdroje (PP1)

1. Vypracovat a prověřit postupy a metody na zvýšení počtu pracovníků ve vědě, výzkumu a vývoji, zlepšit jejich sociálně ekonomické postavení a účinněji motivovat k volbě tohoto povolání.
2. Zdokonalit postupy jak pozitivně ovlivnit postoj veřejnosti k vědě, výzkumu a vývoji, zvýšit úroveň vzdělání celé populace v oblasti vědeckých a technických poznatků.
3. Zdokonalit přípravné a další vzdělávání pracovníků pro VaV na vysokých školách a dalších vědeckých pracovištích.
4. Orientovat cíle, obsah a metody základního a středního vzdělávání směrem k pokroku vědeckého a technického poznání. Najít motivace, které zvýší atraktivitu vědeckých, výzkumných a technických profesí pro studenty a následně i absolventy terciárního vzdělávání.
5. Vytvořit nové procesy podporující zapojení žen do VaV.
6. Analyzovat dopady a účinnost jednotlivých kroků na zlepšení situace v oblasti lidských zdrojů.
7. Vytvořit nové nástroje podpory mobility vědeckých pracovníků jak ze strany státu, tak uvnitř institucí a mezi různými pracovišti (jak v rámci ČR, tak v mezinárodním měřítku).

Stranu připravila V. Mazochová

Velké vyprávění o malé expozici v Arcidiecézním muzeu Olomouc

Jazykovité nákončí, bronzová rolnička, zlatá náušnice, stříbrný gombík, železný stílus, ostruha, zlomek skleněné okenní vitraje, kostěná střenka perořízku, surový jantar... – tyto drobné předměty z doby pohanského a raně křesťanského osídlení Olomouce tvoří jednu z expozic nedávno otevřeného Arcidiecézního muzea Olomouc. Archeologické nálezy, umístěné v několika vitrínách suterénu bývalého olomouckého kapitulního děkanství, skromně a nenápadně dokazují neuvěřitelných téměř šest tisíc let souvislého osídlení Olomoucka, spojeného s dějinami Velké Moravy, cyrilometodějskou tradicí a počátky křesťanství. I přesto tvoří méně vnímavý návštěvník kolem nich přejít, aniž by pocítil ozvěny dávných příběhů z dob, jejichž konkrétnější kontury jsou laikům vesměs zapovězeny. Někteří archeologové však své nálezy umějí „přeložit“, a to velmi sugestivně, a tak se v jejich doprovodu i drobné úlomky malty mění v důkaz nedozírných souvislostí. Pokud si za takového průvodce vyberete **PhDr. J. Bláhu** z Katedry dějin umění FF UP, který vystavené exponáty spolu se svými kolegy objevil při vykopávkách ve vybraných olomouckých lokalitách, po krátké chvíli zjistíte, že se komentář k drobným nálezům může proměnit ve velké vyprávění a napínavé líčení dokladů o přítomnosti našich předků na místech, kterými denně procházíme – o jejich světě, jeho vnímání a realitě. Ve vitríně pak lze při troše fantazie spatřit také odlesk dávno minulých, přece však kdysi velmi živoucích časů...

Mocenské centrum schopné života i jeho obrany

Nálezy ostruh, dvoupáskových kování a další vzácné předměty reprezentují nálezy z prvního mocenského ústředí na olomouckém předměstí Povel a zčásti i na Nový Sadech, kde za palisádovou hradbou sídlil pohanský kníže, nepochybně se svou ozbrojenou jezdeckou družinou. Jak dokládají např. zlatá náušnice a lisované kování z merovejského prostředí západní Evropy, společně s jantarem nalezeném na povelském hradišti, měl tento kníže bohaté obchodní, kulturní, politické a možná i rodinné „dálkové“ styky – objevují se zde i skleněné korály, které pocházejí z východního Středomoří, z oblasti dnešní Sýrie nebo Egypta. Toto ústředí fungovalo v období od konce 7. století až po počátek 9. století, kdy osídlení končí, a to dramatem: hrady byly spáleny, osídlení vyvráceno a víckrát už neobnoveno.

Další skupina nálezů dokládá následující etapu osídlení Olomouce, a sice v prostoru dnešního Předhradí a olomouckého hradu neboli Dómského návrší. Už před časem – v sedmdesátých letech minulého století – jsme zde našli a poprvé identifikovali velkomoravskou keramiku z druhé poloviny 9. století. Tyto nálezy z období velkomoravského jsme ale nesmírně rozmnožili především při rekonstrukci Tereziánské zbrojnice a potvrdilo se, že povelské pohanské ústředí skončilo a hned v návaznosti na ně – v první půlce 9. století – vzniklo na olomouckém Předhradí mocenské centrum velkomoravské, zapadající už do struktury státní organizace Velké Moravy.

Nálezy ostruh a opaskových kování, na kterých se nosily těžké meče, opět dokládají přítomnost jízdní družiny vedené nějakým místním správcem, kterého dosadil patrně některý z prvních mojmirovských knížat, ne-li Mojmir I. sám. Pozoruhodné přitom je ale i to, že zde bylo před několika lety objeveno i pohřebiště této aristokratické, velmožské vrstvy: byly nalezeny stříbrné šperky, z nichž jeden je i součástí muzejní expozice.

A co je dále důležité: velkomoravské mocenské centrum, které zde existovalo, neskončilo – jako všechna obdobná správní ústředí na jižní Moravě – katastrofou při vpádu Maďarů. Důvodem je zřejmě geografická poloha Olomouce, která je od otevřeného jihomoravské nížiny přece jen trochu vysunuta na sever a skrytá za Napajedelskou branou. Nežůstaly zde žádné stopy po jakýchkoli dramatických událostech, např. požárové vrstvy, které by svědčily o vypálení města. Hornomoravský úval se zkrátka maďarské

mocenské síle ubránil – a mocenské centrum tady fungovalo dál.

Corpus delicti: „pisátka“ a úlomky sklíček

Další exponát – fragment skleněné okenní vitraje z vrstvy, jehož nálež byl ještě provázen úlomky malty se speciální příměsí antuky – byl nalezen ještě ve velkomoravské vrstvě, a pochází tedy nejpozději z první poloviny 10. století. Protože víme, jak vypadala architektura Velké Moravy, kdy byly zděné téměř výhradně jen církevní stavby, svědčí to o pravdivosti staré hypotézy o tom, že v Olomouci existoval – zřejmě z doby sv. Metoděje – kostel. Je to určitý náznak, první vodítko i směr, kterým se bude v budoucnosti ubírat jeho hledání.

Zde se propojují naše poznatky i s písemnými zprávami: víme, že kolem roku 900 byla obnovena stará Metodějova církevní organizace a znovu bylo na ploše bývalého velkomoravského státu obnoveno arcibiskupství. Domnívám se, že pokud zde tento kostel byl, spadá nejpozději do této doby, tedy kolem roku 900. Znamená to současně, že tady mohlo

být biskupství, ale budeme samozřejmě potřebovat další objevy, abychom našli vlastní půdorys kostela. A budeme tady někde nepochybně i hroby – pokud to nejsou ty, které jsme našli v roce 1999 na nároží Wurmovy ulice a ul. 1. máje, kde byly nalezeny mj. i výše zmíněné šperky.

Pro hypotézu o existenci církevního centra již na přelomu 9. a 10. století hovoří i další nálež z období Velké Moravy: byla zde nalezena nejstarší olomoucká psací pomůcka – železné rydlo neboli stílus, kterým se psalo do voskových tabulek a které pochází rovněž z velkomoravské vrstvy. Z moravského území – Sady u Uherského Hradiště, Mikulčice aj – i odjinud známe analogie, podle nichž je zřejmé, že se tato „pisátka“ nacházejí kolem

biskupských sídel a kostelů, protože církevní kruhy byly – když nepočítám kupce – jedinými v tehdejší společnosti, které ovládaly písmo.

Olomouc jako jedna z křižovatek světa

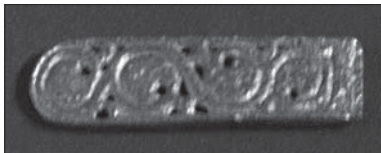
V průběhu 10. století tedy Olomouc nenásledovala osud Mikulčic, Pohanska u Břeclavi a Starého Města u Uherského Hradiště, kde zaznamenáváme celkový sestup, tedy úbytek obyvatel a úpadek kultury. V Olomouci naopak zjišťujeme nebyvalý příliv obyvatelstva a další rozkvět, a to i v jiných místech, než na Předhradí a na území pozdějšího přemyslovského hradu. Olomouc se tím naprosto liší od situace, kterou známe o lokalitě tohoto řádu a významu kdekoli na jižní Moravě po maďarském vpádu.

PhDr. J. Bláha, odborný asistent Katedry dějin umění FF UP, přednáší a vede semináře *Archeologie v památkové praxi*, *Dějiny pravěku*, *Dějiny umění na území ČR I.*, *Historická archeologie*, *Středověká kultura*. Ve své badatelské a publikační činnosti se obecně specializuje na středověkou epochu, a to v celé šíři od raného středověku po období post-medievalní, přičemž v centru jeho pozornosti stojí především otázky spjaté s počátky a nejstarším vývojem městského urbanismu, stejně jako s proměnami středověké hmotné kultury. Mezi další téžítě jeho odborného zájmu pak náleží problematika každodenního života v uvedených epochách, kulturní historie, dějiny mentality a v neposlední řadě i ideové, ideologické a kulturní aspekty života ve středověku i v raném novověku. Vzhledem ke své mnohaleté archeologické terénní praxi, kterou nabyl především svými výzkumy v Olomouci, ve svých dosavadních odborných studiích usiluje zejména o syntetický pohled na vývoj této významné lokality ze všech uvedených aspektů.

Tento vzestup se odvíjí od jedné významné okolnosti: přes Olomouc vedla jedna z nejdůležitějších komunikací tehdejší Evropy a Asie – tzv. východo-západní magistrála. Její východisko bylo až ve španělské Cordobě, odkud vedla přes Francii do Řezna a dále směrem na Prahu a Olomouc, odtud přes Krakov a Kyjev směřovala dál na východ až do Samarkandu. Tato komunikace, na níž se právě nacházela Olomouc, tvořila jakousi tepnu už rodícího se českého přemyslovského státu – naši badatelé ji nazývají *Polská cesta*. Nedávno jsme navíc zaznamenali důležitý přechod této stezky na druhý břeh Moravy, a to u Kláštera Hradisko. Víme dále, že vysloveně expanzivní politikou prvních Boleslavů (I. a II.) bylo ve druhé polovině 10. století do českého státu anektováno i území Krakovska a Slezsko, k čemuž by nemohlo dojít, kdyby se Přemyslovci již předtím nezmocnili Olomouce – byla to totiž cesta, po které pochodovala jejich vojska na území, která chtěli dobýt.

Další důležité poznatek o tom, že v nejstarších dobách už Olomoucko bezpečně patřilo pod přemyslovský stát, přinesl výzkum v Pekařské ulici, kde jsme zaznamenali pro poslední čtvrtinu desátého století existenci tržiště. Na něm se scházeli kupci putující z velkých vzdáleností i zemědělské slovenské obyvatelstvo; byly zde nalezeny předměty jako např. zlomky jantarových výrobků, jantarová surovina baltského původu, karneol pocházející z Indie, kupecká závaží, stílus, zlomky ruských tzv. písanek (jedná se o hliněná, barevnými glazurami pestře zdobená vajíčka, tedy o jakési „předchůdce“ našich velikonočních kraslic – byla používána i našimi slovenskými předky k magickým praktikám), která se sem dovážela v 11. a 12. století z Ruska... Především ale nálež 23 denárů z období vlády knížete Boleslava II. (zemřel r. 999) a konče Bořivojem II. na přelomu 11. a 12. století na tak malé ploše signalizuje, že jde o mince poztrácené při obchodních transakcích. Svědčí to o velmi hustém, rušném provozu v tomto místě a dlužno dodat, že pro toto období jsme zatím bohatší nálezy v českých zemích nezjistili.

▲ Jazykovité nákončí, 8. stol., bronz. Součástí honosného jezdeckého opasku někoho z jízdní družiny místního vládce-knížete. Předvelkomoravské hradiště Olomouc-Povel

▲ Ostruha s háčky, bronz, 8. stol. Jedna z řady na Povlu nalezených a pro předvelkomoravskou dobu typických ostruh jízdních bojovníků

Olomoucké biskupství již v 10. století

A tím se dostáváme i k otázce pokračování biskupství v Olomouci. Všeobecně se traduje – a ví to každý vzdělanější Olomoučák – že biskupství v Olomouci je doloženo k roku 1063; nicméně existuje zpráva o mohočské synodě z r. 976, která za-

znamenává tamní přítomnost biskupa, označeného pouze jako „Moravský“ – a to jak bez udání jeho jména, tak bez uvedení sídla diecéze. O tom, kdeže to ten biskup v 10. století mohl sídlit, spekulovaly celé generace historiků; v úvahu připadaly především některé lokality na jižní Moravě. Avšak ve světle onoho zmiňovaného rozkvetu Olomouce zejména v poslední třetině 10. století se lze domnívat, že zmíněný biskup musel sídlit právě zde. Dokládá to např. i nález bohatě zdobené kostěné střenky perořízku z konce 10. století, který jsme učinili rovněž při archeologickém výzkumu Tereziánské zbrojnice, a to v místech, kde právě stával nejstarší olomoucký biskupský dům v době před rokem 1141. Bylo zde tedy nepochybně už skriptorium (středověká písařská dílna nebo škola; místo, kde se opisovaly knihy a dokumenty, pozn. red.), což opět svědčí o přítomnosti biskupa.

Zdá se tedy, že tyto archeologické nálezy potvrzují určitou kontinuitu církevního sídla, sídla diecéze v Olomouci: od velkomoravské doby – nálezy malty a vitraje z konce 9. století, přes perořízek z 10. století, který mohl být současný s osobou biskupa na onom mohočském sněmu, až po 1. polovinu 11. století, kdy po vyhnání vojsk polského knížete Boleslava Chrabrého z Moravy zde bylo biskupství znovu obnoveno. Pokračovalo zkrátka to, o čem současní lidé věděli: že první známý olomoucký biskup – biskup Jan – doložený k roku 1063, je jen jedním z řady biskupů, která se táhla zřejmě s nějakými přestávkami od doby Velké Moravy.

Michalské návrší a problematika pohanských počátků Olomouce

Neméně zajímavá je otázka související s osídlením dnešní Olomouce v předkřesťanské době. Jak jsem uvedl na začátku, hrad na Povlu byl v této době obýván lokálním knížetem a jeho velmoži; vzniká ovšem otázka, proč bylo toto opevnění zbudováno až tak vysunutě do hanácké říční nivy a proč nebyl k výstavbě mocenského centra využito rovnou Olomoucký kopec? Jde přece o místo strategicky velmi výhodné. Tuto závažnou otázku jsme rovněž zkoumali a došli jsme ve

stručnosti k následujícímu závěru: olomoucký kopec, celá ta skalnatá výšina, byla od pozdních fází pravěku především místem sakrálním a fakticky – z hlediska jejího využití pro běžné osídlení – tabuizovaným. Jen si to představme: Michalský kopec, nejvyšší z olomouckých pahorků, který trčel nad zelenou nivou řeky Moravy jako jakési bizarní skalisko, z něž prýštila voda – to byl jev, který pohany fascinoval a není třeba snad připomínat, že okolo takovýchto nepochybně posvátných pramenů vznikaly pohanské svatyně. Je zřejmé, že v této souvislosti měl pravdu profesor Václav Richter, když ve své knize „Raně středověká Olomouc“ z r. 1959 konstatoval, že na Michalském kopci se s vysokou pravděpodobností nacházelo nejstarší kultovní místo ještě z pohanské doby. Dnešní Předhradí a Dómské návrší byly nepochybně areálem, kde zasedaly „kmenové“ sněmy a kde se odbývaly soudy – výkon kultu byl totiž tehdy integrální (a to i časově a topograficky!) provázaný právě s uvedenými institucemi. Tím se vysvětluje i skutečnost, že jsme na olomouckém Předhradí ani „archeologicky“ nezjistili od doby železné žádné osídlení ve „světšském“ slova smyslu: přibližně od roku 750 př. n. l. se na tomto jinak nesmírně výhodném místě ne-

▲ Kostěná střenka perořízku s bohatou výzdobou. 2. pol. 10.–poč. 11. stol. Nález v areálu původního (před trans-lací r. 1144) biskupského dvorce na Předhradí. Olomouc – Zbroj-nice

projevily téměř žádné sídlištní aktivity – došlo zde k jakési césuře, a to prostě proto, že celá tato oblast byla posvátná, a tudíž, jak jsme se již zmínili, tabuizovaná. Když později vznikla Velká Morava, křesťanský stát, jeho aristokratická vrstva knížat se už pochopitelně necítila být zavázána respektovat jakési staré pohanské zvyklosti, a to ani v tomto ohledu topografickém – už nic nebránilo se zde usídlit a založit státní úřřední se všemi běžnými sídlištními infrastrukturami.

Olomoucký vývoj v nejstarších dobách: stále zřetelnější obrysy

Vše to krásně zapadá dohromady a vývoj Olomouce v těch nejstarších dobách už má svou logiku. Počátek všeho, jakési „imago“ Olomouce, je nepochybně právě kultovní místo na Michalském návrší, které sahá do hlubokého pravěku. A právě v této oblasti byly nalezeny nejen zlomky nádob z doby germánské ze 4. století po Kristu, ale přímo při výkopu základů pro novou barokní kapli Sarkandrovu i popelnice z germánské pohřebiště. A my už víme, že po roce nula bylo Olomoucko velice hustě osídlené právě Germány. Ti však měli zvyk zakládat si svá pohřebiště nedaleko svých osad, zpravidla někde za potůčkem na druhé straně svahu. Proč některé své zemřelé, které spalovali, ukládali na tak dominantní skalnaté návrší, jakým bylo okolí dnešního kostela svatého Michala? Pro odpověď máme pracovní hypotézu, že zde, na posvátných místech,

byli separovaně ukládáni pouze významní jedinci rodu či zdejší society, např. kmenoví náčelníci, za jejichž vlády panoval blahobyt, dobře se dařilo z hlediska válečného, a podobně.

ALMUC – nejstarší podoba jména hanácké metro-pole objevena?

Doposud se tradovalo (tak např. i V. Richter), že jméno Olomouc je odvozeno od slovanské složeniny „ol“ a „môt“, což znamená přenesený, tabuizovaný název pro božstvo, které nechává kvasit pivo, resp. nechává v něm vzniknout alkohol.

S nejnovější, ale velmi dobře podloženou hypotézou o objevení nejstarší podoby jména Olomouc, půjdeme – spolu s kolegou numismatikem z Národního muzea PhDr. L. Polanským – jak se říká „s kůží na trh“ už letos: na jedné z dosud neznámých, nevyhodnocených mincí nalezených ve Slezsku objevil kolega L. Polanský jméno mincovny, které zní ALMUC. Etymologicky to napovídá, že by se mohlo jednat o posesivní, přivlastňovací tvar odvozený od germánského osobního jména Alamund, které je dobře doloženo už v prvních stoletích našeho letopočtu. Potvrzením této hypotézy by se Olomouc jmenovala po nějakém germánském mýtickém náčelníkovi (hérou eponymovi), jehož jméno pak bylo přeneseno na celou lokalitu.

Magická minulost sahá až do přítomnosti

Často uváděný „genius loci“ Olomouce vlastně znamená, že zde čas od času cítíme alespoň část oné místní „magičnosti“, která na naše pohanské předky bezpochyby působila v mnohem větší míře. Je třeba si připomenout, že naše citění už není tak citlivé a „ostré“, jaké bylo to jejich, např. ve vnímání krajiny. Když se dnes podíváme z výšky na Olomouc a vidíme změť střech a domů, musíme si zkusit představit krajinu bez této zástavby. Na tom pracujeme společně s geology a ekology a výsledek je – ovšem velmi zhruba – následující: celou rovinnou kolem Olomouce tvořila, ovšem za přílehlými polnostmi, zeleň luk a křovisek se solitérními obrovskými duby. Uprostřed této scenérie protékala řeka a obtáčela se kolem Olomouckého kopce.

Často uváděný „genius loci“ Olomouce vlastně znamená, že zde čas od času cítíme alespoň část oné místní „magičnosti“, která na naše pohanské předky bezpochyby působila v mnohem větší míře. Je třeba si připomenout, že naše citění už není tak citlivé a „ostré“, jaké bylo to jejich...

Michalský kopec se v této zeleni jevil jako šedivá bizarní skála, která byla daleko výraznější, než je dnes, „oholená“ od vsí dnešní zástavby – bylo to lysé, rozpukané a bizarní skalisko, s četnými rozsedinami i převisy, z něhož prýštila voda. A vedle, směrem k severovýchodu, se nacházelo jakési plató – rovinka dnešního Předhradí a Dómského návrší, pokrytá jemným pískem, tedy místo jako stvořené k tomu, aby se zde konala zasedání a sněmování dostatečně velká pro velkou komunitu okolního obyvatelstva – to vše blízko Michalského kopce s pohanskou svatyní. V tom krajinném obrazu je obsažen určitý archaický řád, v němž se zračí ona vnímavost tehdejších lidí pro rozmanitost přírodního prostředí, jež jim fakticky „zjevovalo“ božskou, nadpřirozenou moc...

Vyprávění PhDr. J. Bláhy zpracovala a mezititulky opatřila V. Mazochová, foto -tj- a -map-

HABILITACE

Fakulta tělesné kultury

Děkan a Vědecká rada FTK UP zvou všechny zájemce na **habilitační přednášku RNDr. L. Krejčovského, CSc.**, odborného asistenta Katedry antropologie a zdravotvédy PdF UP.

Přednáška, která má název **Aktuální růstové standardy dětí školního věku – možnosti jejich aplikace v kinantropologii a dalších vědních oborech**, se koná v rámci habilitačního řízení v **oboru Kinantropologie** v průběhu veřejné části zasedání Vědecké rady FTK UP dne **9. 10. 2006 v 11.30 hod.** (NA309 FTK UP).

Předložená habilitační práce je vystavena od 8. 9. 2006 v knihovně FTK UP.

▲ Z expozice archeologických nálezů v suterénu bývalého olomouckého kapitulního děkanství – Arcidiecézního muzea Olomouc

Tábor v sedle aneb Handicapovaní a gymnastika na koni

Třetí ročník tábora, jehož hlavním posláním je sblížení zahraničních studentů s handicapovanými dětmi z našeho regionu prostřednictvím aktivit s koněmi, se konal pod radikovskou věží v půlce srpna. Do organizace pobytu se zapojili studentky a zaměstnanci UP v Olomouci.

Sekcce paravoltilže občanského sdružení APAVČAS (Applikované pohybové aktivity, volný čas a sport) při FTK UP pořádá v okolí Olomouce letní soustředění každoročně pod vedením své předsedkyně A. Ježkové. Děti s různým stupněm postižení absolvovaly svůj pobyt zaměřený na kondiční cvičení a paravoltilžu na radikovské jízdárně již pátým rokem. V Radikově má své působení i Handicap klub PAMÍR, jehož členové se mj. věnují hipoterapii. Před třemi lety vznikla myšlenka realizovat v rámci projektu EU (program Mládež) prázdninovou výměnu studentů ze zahraničí, pro které je to možnost dostat se poprvé do kontaktu s hiporehabilitací a paravoltilž. „Horse camp with handicapped young people (CZ-11-73-2006-R2)“ se i letos setkal s kladným ohlasem a vzájemné letní učení a obohacování se tak stává již tradicí.

Hipoterapie je léčebnou metodou, při které spolupracují lékař, fyzioterapeut a hipolog. Kromě kladných účinků na pacientovu psychiku, které kontakt s koněm vyvolává, je vyvíjen vliv biomechaniky trojrozměrného pohybu koně na uvolnění či aktivaci neurosvalového aparátu. Pacient sedí na koni bez sedla (pouze s madly) a úzce vnímá pohyby zvířete, které se přenáší na jeho tělo. Hipoterapie je vhodná pro léčbu nemocí centrálního nervového systému a vertebrogeních onemocnění jako celku. Stimulační rehabilitace je často využívána u diagnózy dětské mozkové obrny nebo Downova syndromu, naopak relaxační účinky rehabilitace s koněm jsou doporučovány např. u hyperaktivity. Pacient při hiporehabilitaci nevede koně sám, a proto je velmi důležitá asistence vodiče a pomocníků po stranách koně, případně jezdců – pokud se pacient na koni neudrží. Všechny tyto role i pocit jízdy na nesedlaném koni si studenti, kteří do České republiky přijeli z Belgie, Lichtenštejnska, Lucemburska, Sloven-

sku a Španělska, vyzkoušeli. Komunikace probíhala hladce, letos s výrazným přispěním studentek anglicky FF UP K. Beranové a J. Huňáčkové.

Paravoltilže je sportovní disciplínou handicapovaných, která vede k výraznému rozvoji pohybových dovedností cvičenců. Sportovní prvky děti zkusí nejprve v zemi a na výukových barelech s madly. Po dlouhé přípravě, když dobře zvládnou gymnastická cvičení na trenažéru, pokračují na krokujícím koni vedeném na lonži v kruhu. Zahraniční účastníci měli možnost vyzkoušet si akrobatické prvky i v zemi, který je však pro postižené nebezpečný.

Velmi důležitý je výběr koně (zdraví, pravidelný krok, dobré povahové vlastnosti, základní výcvik). Pro mnohé je překvapením, že samotná příprava na koňských hřbetě tvoří pouze 10–20 % doby celkového tréninku. Dvoutýdenní letní soustředění podporované Olomouckým krajem bývá zaměřeno na dopilování drobností v povinné a volné sestavě pro celorepublikové závody v paravoltilži, kterými pro nejzdatnější děti tábor i celá sezóna vrcholí.

Text a foto M. Sedlářová, Katedra botaniky PŘF UP, vedoucí mezinárodního tábora

Letní škola speciální pedagogiky poprvé

V druhé polovině srpna se v malebné přírodě nedaleko vesnice Rajnochovice konal premiérový první ročník *Letní školy speciální pedagogiky*, intenzivního kurzu, který byl uspořádán v rámci řešení grantu ESF – Centrum pro integrované vzdělávání ve spolupráci s Katedrou speciální pedagogiky PdF UP. Zúčastnili se jí nejen studenti speciální pedagogiky – komunikačních technik, ale posluchači jiných oborů speciální pedagogiky – logopedie a další účastníci z pedagogické praxe, kteří též prezentovali své zkušenosti.

Celý kurz proběhl pod vedením doc. M. Potměšila. Jako lektori se představili M. Havlíček, odborný pracovník Centra pro výzkum znakového jazyka v Berouně, dále lektorka z Anglie, dr. A. de Voil, pracující ve funkci poradce pro ranou péči zaměřenou na hluchoslepy děti, a PhDr. P. Potměšilová, Ph.D., která se zabývá arteterapií se zaměřením na speciálně-pedagogickou problematiku.

Program letní školy byl sestaven tak, aby byla v krátkém časovém úseku pokryta témata, se kterými se při budoucí práci speciální pedagog setká. Náplň *Letní školy* byla bohatá a nesla se především v duchu komunikace. Cílem kurzu nebylo zahlit mozek vědomosti, ale šlo o pochopení technik a pohled na jednotlivé aktivity ze strany našich budoucích klientů.

Dr. Anne de Voil svým příspěvkem *Společné rozvíjení komunikace* hovořila na téma komunikace s lidmi s vrozenou hluchoslepotou. Prezentace trvala několik hodin a měla velký přínos pro představu, jak je důležité rozvíje-

Choral International de Neuchâtel

Ve dnech 8.–12. 8. 2006 se konal ve švýcarském městě Neuchâtel Festival sborového zpěvu, kterého se zúčastnil i zástupce z ČR – vysokoškolský sbor *Ateneo UP*.

Neuchâtelský festival je znám svou prestižností a není tajemstvím, že si sbory do soutěže vybírají podle zvukové nahrávky. V čele festivalové poroty zasedali odborníci z Maďarska, Francie, Švýcarska, Belgie a Německa.

Na festivalovém pódiu se vystřídal celkem osmnáct sborů ze zemí Evropy.

V rámci nesoutěžních vystoupení sbor *Ateneo* uspořádal malé vystoupení v nedalekém městečku v místním katolickém kostele, kde zazněly např. skladby W. A. Mozarta, C. Francka, i skladby v podobě úprav našich lidových písní.

V soutěžní části festivalu se česká výprava zúčastnila se skladbami českých autorů i světových mistrů, zazpívané v nádherném prostředí kláštera vsazeném do scenérie nad městem Neuchâtel.

Na základě svého pěveckého výkonu obdržel *Ateneo* osobní pozvání od Ch. Balandrase, ředitele soutěže Florilège de Tours, na tento známý sborový festival.

Všechna vystoupení se setkala s příznivou reakcí publika, a tak je zapotřebí poděkovat nejen sboru *Ateneo*, ale i jeho uměleckému vedoucímu doc. P. Režnému za reprezentaci naší vlasti v zahraničí.

M. Korbička

Pohár rektora UP si odvezly basketbalistky z Krasnojarska

V prvních zářijových dnech se ve Sportovní hale UP konal turnaj o Pohár rektora Univerzity Palackého v basketbalu, který uspořádala Fakulta tělesné kultury. Již osmaadvacátý ročník turnaje vyhrál v kategorii žen špičkový tým nejvyšší ruské ligy Shelen Krasnojarsk, druhé místo vybojoval ŽBK Poprad (třetí v loňské slovenské lize) a třetí se umístily hráčky domácího týmu SK UP; čtvrté zúčastněné družstvo byla Slovanka Tábor (v minulém ročníku nejvyšší soutěže ČR hrající pod názvem Slovanka Chomutov).

V turnaji mužů se kromě domácího celku představila druholigová družstva z Blanska a Opavy. Opava, pomyšlející na návrat mezi českou elitu jasně přehrála své soupeře a v turnaji zvítězila. Naše družstvo, po dramatické koncovce s Blanskem, uhájilo druhou pozici v turnaji. Blansko, bez výhry, obsadilo místo třetí.

-red-, foto -tj-

Bryz se otevrou...

O prvenství v hlavní soutěži se bude ucházet 63 snímků, mezi nimiž i letos převažují české dokumenty, dále pak díla vzniklá v německé produkci a slovenské dokumenty.

Snad největší specialitou letošního ročníku však asi bude avizovaná návštěva S. Vegy, americké folkrockové zpěvačky a písničkářky, již charakterizuje posmutnělý hlas, jemné melodie, nápadité, zdánlivě jednoduché texty, které ani po snoubení s rockovou hudbou neztrácejí sílu a náladu toho, co je za nimi skryto. I když je koncert S. Vegy v rámci slavnostního zakončení festivalu beznadějně vyprodán, nabízí se další příležitosti, jak se s hudební stálíci světového formátu setkat. V předvečer ukončení festivalu (4. 10., 18.30 hod., Arcidiecézní muzeum) zvou organizátoři akce na neméně atraktivní program Večer s S. Vegy. Moderátorské role večera se ujme B. Rose, uznávaný fotograf a mj. dlouholetý přítel S. Vegy. Další z možností setkání s písničkářkou je jedinečná výstava s názvem *V hledáčku Suzanne Vega*

Dokončení ze str. 1

(autoři B. Rose, M. Vega), která je veřejnosti přístupná od 15. 9. do 9. 10., v druhém patře kavárny Café 87. Výstava čítá pět černobílých a osm barevných portrétů, které ukazují proměnu křehké dívky ve vyzrálou ženu. Nejstarší fotografie sloužily v 80. letech jako plakáty při vystoupení tehdy ještě neznámé zpěvačky v newyorských klubech, mnohé z barevných portrétů pak našly místo v bookletu její třetí desky *Days of Open Hand* (1990). Unikátní kolekce, kterou doplňují snímky pořízené mladším bratrem zpěvačky M. Vegou, je veřejně vystavena vůbec poprvé. Slavnostní zakončení instalace proběhne 5. 10. (14 hod.), a to jak z účasti S. Vegy, tak i B. Rose.

Festival AFO Olomouc 2006 se uskuteční ve dnech 1.–5. 10. v Muzeu umění, Divadle hudby, Arcidiecézním muzeu, společenská setkání proběhnou v RCO. Vedle UP jsou partnery festivalu statutární město Olomouc, Olomoucký kraj a Muzeum umění Olomouc. (Více na www.afo.cz).

Z využitím tiskových zpráv M. Hronová

Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860

34. WALDTHAUSER (Waldhauser, Walthauser) Ferdinandus Rudolphus (Ferdinand Rudolf), S.J., Phil. Dr., Theol. Dr. (28. 12. 1641 Jihlava – † 27. 6. 1707 Praha), rektor od 3. 8. 1695 do 28. 5. 1697

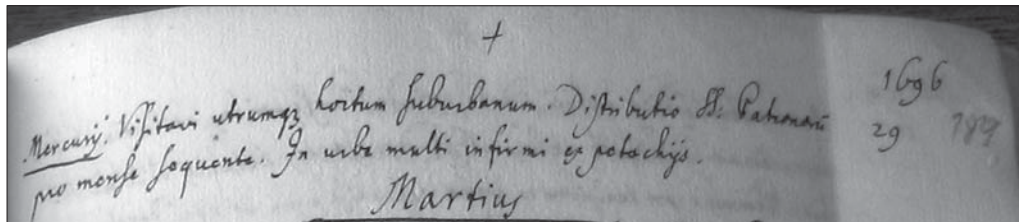
(II) Dlužno dodat, že během svého rektorského působení v jindřichohradecké koleji Tovaryšstva Ježíšova pobýval P. Ferdinand Rudolf Waldthauser roku 1693 jako delegát české jezuitské provincie na XIV. generální kongregaci Tovaryšstva Ježíšova v Římě; své putování do „věčného města“ popsal ve spisku *Diarium itineris ad congregationem generalem XIV.*, údajně vydaném tiskem ve Vídni roku 1696. Tento itinerář by vzhledem ke své tematické jedinečnosti mezi dochovanými jezuitskými publikacemi nepochybně stál za prozkoumání, jenže se nám zatím jeho exemplář nepodařilo nalézt.

První významnou událostí, kterou P. F. R. Waldthauser zažil po svém nástupu do rektorského úřadu olomoucké jezuitské koleje a univerzity a kterou zaznamenal do příslušného rektorského diaria, bylo úmrtí jednoho z největších olomouckých biskupů – Karla II. z Lichtensteina-Castellcornu, jenž se s tímto světem rozěhl na biskupském zámku v Kroměříži dne 23. září 1695 o 10. hodině večerní. Nazíř v šest hodin odpoledne dorazil z Kroměříže k mlýnu poblíž olomoucké Hradské brány (stávala v místech nynějšího hotelu Palác) povoz s biskupovými ostatky, provázený jezdci třímajícímí pochodně. Odtud pak nesli rakev do katedrály sv. Václava dómští kanovníci. Žádoucí obřady za zesnulého metropolitu se konaly 25. října, smuteční řeč proslavil P. Jan Grünsklee, profesor teologie na olomoucké jezuitské univerzitě.

Dne 26. ledna 1696 byl rektor P. Ferdinand Rudolf Waldthauser překvapen návštěvou doktora obojího práva Kryštofa Josefa Hollanda, s Olomoucí dobře obeznámeného, neboť v letech 1686–1689 byl posluchačem olomoucké filozofické fakulty. Poté Holland studoval ve Vídni a v Praze práva a po jejich absolování usiloval v Olomouci o profesuru, pro niž byl kvalifikován publikovanými právníckými spisy. Jmenování profesorem Holland vskutku 17. ledna 1696 dosáhl, jenže příslušný dekret do rektorových rukou do onoho 26. ledna nedorazil, a tak rektor Waldthauser sdělil Hollandovi, že bude moci zahájit přednášky teprve poté, až rektor dekret obdrží. Nový olomoucký profesor jurisprudence však čekat nechtěl – dne 1. února 1696 se na bráně Nové věže (jež stávala do roku 1784 v Nožírské, nyní Denisově ulici) objevilo oznámení, že doktor obojího práva Kryštof Josef Holland zahájí dnem 3. února 1696 přednášky z práva civilního, jež se měly konat od sedmé do deváté hodiny dopolední, a že odpoledne od jedné hodiny bude též doktor Holland přednášet právo kanonické. Poněvadž bylo zahájení Hollandových přednášek publikováno bez vědomí univerzity, „refixa est scheda iussu rectoris per bedellum (byla cedule na příkaz rektorův pedelem odstraněna)“. Když ale 5. února došel do Olomouce dvorský reskript stvrzující Hollandovo jmenování profesorem práv, mohl Holland zahájit ohlášené přednášky „in suo auditorio (ve své posluchárně)“ – patrně ve svém bytě, neboť koncem března 1696 zde Holland uspořádal právníkou disputaci, ale neobtěžoval se o disputaci informovat univerzitu ani uveřejnit její teze. Poněvadž se disputace účastnili jako oponenti dva olomoučtí řeholníci – dominikán a františkán, prohloubila se nepochybně animozita mezi jezuiti a konkurenčními řeholemi, které Hollanda nepokrytě podporovaly i při dalších právnických disputacích. A tak rektor Waldthauser dne 16. srpna 1696 zaznamenal ve svém diariu, že zaslal k císaři do Vídne na profesora Hollanda v tom ohledu stížnost. Doktor Holland se nato dne 12. února 1697 představitelům olomoucké akademické obce za své jednání omluvil a slíbil, že bude s univerzitou kooperovat „ad pacem, concordiam

et splendorem universitatis (ke klidu, svornosti a lesku univerzity)“ a nabádat k tomu i posluchače práv. Když však odmítl zanechat přednášek z kanonického práva, které pokládala teologická fakulta za součást svých

práv Hollanda, tak vzbouření olomouckých konviktorů však znamenaly počátek zasahování světských úřadů do poměrů v institucích Tovaryšstva Ježíšova, jež se nadále stupňovalo v souvislosti s postupným oklešto-

▲ Záznam v rektorském diariu P. Ferdinanda Rudolfa Waldthausera ke dni 29. února 1696: „† Mercurij. Visitavi utrumq. hortum suburbanum. Distributio SS: Patronorū pro mense sequente. In urbe multi infirmi ex petechijs. Martius. 1696 29“

privilegií (tyto přednášky na teologické fakultě tehdy vedl profesor P. Jiří Chsinský) začal se sporem mezi profesorem Hollandem a univerzitou zabývat zemský tribunál v Brně, ale k rozhodnutí během rektorátu pátera Waldthausera tato instituce nedospěla.

Za svého olomouckého rektorátu musel P. Ferdinand Rudolf Waldthauser čelit velkolepému profesoru práv, ale i bouří mezi studentským osazenstvem jezuitského konviktu, kterou vyvolala snaha sedmdesátiletého regenta konviktu P. Matouše Zeidlerera (v letech 1671–1674 rektora olomoucké jezuitské koleje a univerzity, viz *Žurnál UP* 15, 2005–2006, č. 17, s. 7, č. 18, s. 7) stanovit pro každé stolování v konviktu určité množství piva – doposud se totiž chovancům konviktu servirovalo pivo podle jejich libosti, takže neváhka opouštěli konviktní refektář v podroušeném stavu. Dne 20. února 1696 podali ferdinandští a duchovní alumní konviktu (tj. císařští, papežští a biskupští stipendisté) písemnou stížnost k moravskému hejtmánovi Františkovi Karlovi hraběti Libštejnskému z Kolovrat, v níž označili zrušení dosavadní „Trinkfreiheit (svobody pít)“ za narušení dobrého starého obyčejce, k čemuž připojili další „gravamina“: na platicí konviktorů, jimž prý správa konviktu toleruje jejich excesy, na přepychovou tabuli duchovních představených konviktu a na bidné stravování alumnů, na nečistou kuchyni aj. Zemský tribunál nato vyzval rektora Waldthausera, aby zjednal nápravu, rektor však odmítl zrušit omezení konzumace piva a navíc zpochybnil kompetenci zemského tribunálu k ingerencím do vnitřních záležitostí konviktu. Ferdinandští alumní tedy zásobovali zemský tribunál dalšími stížnostmi, a poněvadž rektor Waldthauser na přípisy tribunálu neodpovídal, byla kauza postoupena dvorské kanceláři ve Vídni. Na výzvu dvorské kanceláře sdělila Jeho Magnificence dne 4. ledna 1697 dvorským úředníkům, že chovanci konviktu jsou s to vypít při tabuli čtyři až pět moravských mázů piva (asi 4,3 až 5,5 litrů), což se nepřiznivě odráží v jejich zdravotním stavu a studiu. Proto se rektor ztotožňuje s ustanovením představených konviktu, že během stolování bude alumnům konviktu podáván bezplatně toliko jeden moravský máz piva (1,07 litru) – komu to nebude stačit, musí si další přísun piva při tabuli hradit z vlastní kapsy. Také další stížnosti konviktorů rektor Waldthauser striktně s náležitými argumenty zamítl. Moravský zemský tribunál i papežský nuncius ve Vídni (jenž dozíral na duchovní alumní v olomouckém konviktu) rektorovo stanovisko akceptovali, čímž rebelie v olomouckém jezuitském konviktu kvůli „pivnímu truňku“ skončila. Jak případ olomouckého profesora

váním rozličných stavovských privilegií ve prospěch monarchického absolutismu.

Dne 28. května 1697 ukončil P. Ferdinand Rudolf Waldthauser své rektorské působení v Olomouci; do příchodu nového rektora, olomouckého rodáka P. Tomáše Schmidla, dne 6. srpna 1697 řídil olomouckou kolej a univerzitu TJ výše zmíněný P. Matouš Zeidler. Dnem 2. června téhož roku byl páter F. R. Waldthauser postaven do čela jezuitské koleje u sv. Klimenta na Novém Městě Pražském, působil rovněž jako konzultor české provincie TJ (tzn. poradce provinciála, jímž byl v letech 1697–1699 P. Jiří Hiller). Dne 3. července 1697 byl páter Waldthauser zvolen a dne 31. srpna téhož roku instalován do úřadu rektora magnifika Karlo-Ferdinandovy univerzity, jenž zůstal do 6. září 1698. Waldthauserovým nástupcem v rektorské funkci se do 14. listopadu 1699 stal dosavadní děkan lékařské fakulty Jan František Löw z Ersfeldu (1648–1725), od roku 1782 osobní lékař císaře Leopolda I., navíc doktor obojího práva a zdatný finančník. Když byl během roku P. F. R. Waldthauser podruhé zvolen rektorem pražské univerzity, císař Leopold I. volbu neschválil a rektorský úřad tehdy zaujal jezuita P. Kašpar Knittel (1644–1702). Na pátera F. R. Waldthausera ostatně čekala nejvyšší řádová hodnost v české jezuitské provincii – 18. května 1699 jej tehdejší řádový generál, P. Tirso Gonzáles (generální představený TJ v letech 1687–1705), postavil do čela této provincie, kterou páter Waldthauser řídil do 25. listopadu 1703. Na své pedagogické poslání však nový český provinciál nezapomínal, jak svědčí jeho instrukce pro studující obecné filozofie, vydaná tiskem roku 1699 a znovu roku 1703 (novodobou edicí této příručky obsahují *Monumenta Germaniae Paedagogica XVI*, Berlín 1894). Od roku 1704 působil páter Waldthauser ve staroměstské jezuitské koleji u sv. Klimenta, mj. též jako regent semináře a konzultor provincie. Dne 17. září 1705 byl P. Ferdinand Rudolf Waldthauser opětně promulgován rektorem klementinské koleje TJ a tento úřad zastával do 27. června 1707, kdy jej zastihla smrt.

Prof. J. Fiala, CSc.

(Pokračování příště)

Soupis rektorů olomouckého vysokého učení najdete na webových stránkách UP www.upol.cz v oddíle O univerzitě/Historie a současnost.

Co s Žurnálem?

Nové vedení UP má dát dohromady koncepci univerzitního Public relations (PR) a též systému vnitřní komunikace. To by mělo být na základě výsledků zevrubnější analýzy současného stavu a důkladné diskuse. Do ní bych chtěl tímto příspěvkem vstoupit.

Žurnál UP se dotýká jak PR, tak i vnitřní komunikace, a ani jednu se výsledek nové koncepce nevyhne. Přiznám se, že jsem názor na osud ŽUP v průběhu času několikrát změnil. V dávných dobách jeho počátků mi pomohl zorientovat se v mé profesi – hlavně díky provokujícím článkům profesora Hejtmánka jsem se dozvěděl, že existuje citační index, že práce na univerzitě není jen učít, ale i publikovat výsledky vědeckého výzkumu, a že není časopis jako časopis. Když jsem pak řadu let pobýval v cizině, byl pro mne internetový přístup k ŽUP pojátkem s domovskou školou – v podstatě jsem měl díky němu pocit, že jen sedím ve vedlejší budově a jsem nadále součástí dění na UP. Bral jsem ŽUP jako velmi dobrou věc.

Po návratu jsem byl jmenován do redakční rady a v tu dobu ŽUP zveřejnil výsledky své ankety – co si čtenáři myslí o obsahu Žurnálu a jaký by ŽUP měl být. Neodpovědělo snad ani dvacet čtenářů, odpovědi více méně vlažné. Má smysl dělat časopis pro dvacet čtenářů? Nebylo by lepší využít pracovní úsilí redaktorů i finanční prostředky efektivnějším způsobem? Navrhoval jsem zvážit jeho zrušení a místo něj v rámci PR vydávat jen jakýsi reklamní bulletin pro mimouniverzitní veřejnost. „Přes pesimismus jsem tady já, pane kolego,“ uzemnil mne tehdy profesor Komenda a Žurnál jel dál.

Dnes jsem často překvapen, z kolika míst dostanu reakci na své občas pichlavé příspěvky. Zřejmě má ŽUP víc než jen dvacítku čtenářů. A nejen na UP – dostane se i na střední školy, odkud také občas přijde nějaká odezva. Navíc – pokud jsem měl možnost porovnat si ŽUP s obdobnými periodiky na jiných, hlavně zahraničních školách, musím říct, že si na tom kvalitou a živostí stojí velice dobře. Zvlášť, pokud si člověk uvědomí, že vzniká v mikroskopickém týmu dvou redaktorů (až na více méně náhodné příspěvky akademických pracovníků či studentů to dělají zcela samy), přitom po většinu času jako týdeník. Řekl bych, že na rozdíl od jiných univerzitních periodik, které slouží spíše buď pouze jako chválná úžasných výsledků daného pracoviště, nebo jako studentský Hyde park, má ŽUP řadu funkcí, které se prolínají. Je to jak kronika univerzitního dění, tak i místo pro ostřejší výměny názorů, slouží k poznání kolegů z jiných pracovišť, pro formulaci názoru vedení, i pro možnost nahlédnout do historie naší školy. V podstatě hlavně díky němu vím, že existují i jiné fakulty, než ta moje, a že i na nich se leckdy děje něco zajímavého. Myslím, že rušit ŽUP jako zavedenou značku s více než desetiletou tradicí by byla škoda.

Ovšem ponechat ŽUP nezměněný zřejmě také nepůjde. Takže co s Žurnálem? Měl bych následující návrhy:

- Žurnál by mohl sloužit nejen jako prostředek vnitřní komunikace, ale i jako součást PR, určený i pro **mimouniverzitní distribuci**. Znamenalo by to větší finanční vydání – zvýšit náklad i posílit redakční tým. Ale univerzita potřebuje důkladné PR jak sůl a rozšířit zavedenou věc může být nakonec levnější, než experimentovat s naprostými novinkami.
- Vyzádalo by si to podstatně změnit **grafickou úpravu**. Přejít na barvu a obrázky netisknout jako doposud ve velikosti poštovní známky, kde až bližší pohled dovolí rozeznat, zda se jedná o dámu ve večerních šatech nebo o děkana v taláru.
- I u mimoredakčních příspěvků požadovat, aby příspěvky měly jakousi **minimální slohovou úroveň**. Zprávu o proběhlé konferenci psanou stylem „po referátu profesora A zazněl potlesk a po diskusí měl příspěvek docent B a po následující rozpravě bylo

zajímavé vystoupení profesora C...“ by měla redakce autorovi otlouct o hlavu, profesor neprofosor.

- Na druhou stranu bych v Žurnálu ponechal **prostor polemikám i kritickým příspěvkům** – i při vědomí, že budou čteny i mimo UP. Pokud budeme s vnějším světem komunikovat pouze pomocí tiskovin, ve kterých budeme jen říkat, jak jsme skvělí a tvářit se, že jsme bez chyby, jednak nám to nikdo nebude věřit a jednak takové materiály většinou ani nebude nikdo číst. Myslím, že se v našem prostředí můžeme spolehnout, že i ta nejszřavější kritika bude podána se vši důstojností a náležitým dekorem.
- Myslím, že **studentské příspěvky by měly být honorovány**. Jednak se domnívám, že nejsme až tak chudá univerzita a jednak studentský pohled v Žurnálu chybí – jistá finanční stimulace by pomohla. Navíc současný rovnostářský přístup ke studentům, kdy se podmínky těch, kteří jsou aktivní a dělají něco navíc, a těch, kteří se jen vezou, neliší, je podle mého názoru špatný a toto by mohl být krůček ke změně.
- Žurnál by mohl mít **prostor vyhrazený mimouniverzitním příspěvkům** – hlavně ze středních škol. Při troše šikovnosti by to mohlo být zajímavé i marketingově. Nejen bychom mohli mít jistou zpětnou vazbu ze středoškolského prostředí, ale ještě

bychom tím k sobě přilákali pozornost ze středních škol. Ač si to možná málo uvědomujeme, je univerzitní značka přece jen prestižní a příležitost dostat se na stránky jejího periodika by mohla být ceněným artiklem. Proč třeba nezveřejňovat vítězné (náležitě honorované) literární či přírodovědné práce středoškoláků v soutěžích, vyhlášených univerzitou? Je možné uvažovat, že bude ctížádostí gymnázia A dostat se se na stránky univerzitního Žurnálu podstatně častěji, než konkurenční škola B a chlubit se tím ve svém PR... Myslím, že bychom měli deklarovat popotávku po takovém pracovníkovi pro naše PR, který by to dokázal vyprovokovat. Závěrem snad jen pár slov na odpověď pesimistům, kteří říkají, že Žurnál k ničemu není a že jsou tu stejně všichni příliš pasivní, než aby se namáhali přispívat. Jsem přesvědčen, že Žurnál svoji důležitou roli pro naši univerzitní identitu má. A pasivní také nejsou všichni a někdy i ta pasivita má něco do sebe. Možná i to, že v diskusích mezi zastánci výzkumu jakožto univerzitní priority a jejich oponenty byli ti druzí pasivnější a méně hbití v argumentaci, přispělo k tomu, že se dnes naše škola stává více a více tím, čemu se říká *research university*.

Doc. T. Opatrný, PrF UP

...A PŘÍŠTÍ TÝDNY...

22. ZÁŘÍ

XXI. Petřivalského-Rapantův chirurgický den. Chirurgický kongres. Regionální centrum Olomouc.

23. ZÁŘÍ

Sportovní den neslyšících (při příležitosti Mezinárodního dne neslyšících). Olomouc.

25. ZÁŘÍ

Slavnostní otevření Eurocentra Olomouc. Informační centrum UP, 11 hod.

25.–27. ZÁŘÍ

Česko-německo-polské trinacionální sympozium. Pořádá Katedra společenských věd PáF UP.

26. ZÁŘÍ

Slavnostní akty promoce absolventů doktorských studijních programů, předání jmenovacích dekretů docentům. Aula Právnické fakulty UP, 15.30 hod.

26. ZÁŘÍ a 3. ŘÍJNA

Prof. J. Rachůnek, DrSc. (PrF UP): Truth values on generalizations of fuzzy structures. Seminář z univerzitní algebry a uspořádaných množin Katedry algebry a geometrie PrF UP. Posluchárna č. 301 u Olomouci-Hejččině, Tomkova 40, 13 hod.

27. ZÁŘÍ

Vzpouora ve věznicích Carandiru. Filmová projekce. (H. Babenco Brazílie, Argentina, 2003). UC UP, Filmový sál, 20 hod.

30. ZÁŘÍ

Běh s klokanem. Nultý ročník. Budova PrF UP, Tomkova 40, 10 hod. Pořádá PrF PáF UP a Jednota českých matematiků a fyziků, pobočka Olomouc.

30. ZÁŘÍ–1. ŘÍJNA

Pohár 17. listopadu v kanoistice a 54. ročník Hanáckého slalomu. Závod. Hynkov u Olomouce.

1.–5. ŘÍJNA

41. ročník mezinárodního filmového festivalu Academia film Olomouc. Horní náměstí, Muzeum umění Olomouc, Divadlo hudby, Arcidiecézní muzeum Olomouc, U-klub, Regionální centrum Olomouc.

3. ŘÍJNA

Workshop českých, slovenských a polských polonistů. Pracovní seminář zástupců polonistických pracovišť. FF UP (Vodární 6).

4.–5. ŘÍJNA

Historická Olomouc XVI: Od Přemyslovců k Lucemburkům. Mezinárodní mezioborová konference k 700. výročí konce vlády Přemyslovců v českých zemích. UC UP, Auditorium maximum.

4.–6. ŘÍJNA

Postgraduální kurzy v chirurgii. Postgraduální kurz v minivazivní chirurgii, novinky a aktuální problémy. Fakultní nemocnice Olomouc.

5. ŘÍJNA

15. seminář GSVS. Půldenní seminář. Neurologická klinika (posluchárna) LF UP a FNO.

6. ŘÍJNA

Moderní výukové programy v přírodopisu a biologii. Seminář. Katedra přírodopisu a pěstičelství PrF UP (seminární místnost).

-red-

Vědeckopedagogická rada oboru chemie PrF UP Olomouc, Ústav chemie a biochemie Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně společně s Českou společností chemickou – olomoucká pobočka vás srdečně zvou na přednášku v rámci profesorského řízení

doc. Bořivoje Klejduse, Ph.D.,

Ústav chemie a biochemie Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně, přednesenou na téma

Moderní separační trendy v analýze biologicky aktivních látek.

Přednáška se uskuteční v pátek 6. 10. 2006 ve 14.00 hod. v malé posluchárně

Teoretických ústavů Lékařské fakulty UP, Hněvotínská 3.